

Acésta fôia ese
cate 3 côle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
10 franci cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fôia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonéza la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiú, séu prin posta
séu prin domnii co-
lectorii.

Nr. 16.

Brasiovu 15. Augustu 1871.

Anulu IV.

Sumariu. Cuventulu vicepresied. asociat. I. Bologa. — Rebelliunea unguro-serbéscă d'in an. 1735. (Continuare.) — Junctiunea calilor ferate. — Colectiune de diplome istorice transilvane. (Continuare.) — Publicarea banilor incursi. — Bibliografia.

Cuventulu vicepresiedintelui asoc. Iacobu Bologa
la deschiderea adunarei gener. in Fagarasiu
la 7. Augustu 1871.

Marita adunare! Prea onor. domni si frati!

Candu cantu in pregiuru de mine, 'mi strabatu
anim'a unele simtiuri siesi de totu opuse: simtiulu
de durere, de ingrijire si simtiulu de bu-
curia, de mangaiere, de buna sperantia.

Simtiu, domniloru mei! o durere neesprimavera,
cautandu si ne aflandu in midiuloculu nostru, in frun-
tea nóstra, pe alesulu nostru conducatoriu, nevediendu
pe Escel. sa dn. Lad. Bas. Popu, pe prea dem-
nulu presiedinte alu „asociatiunei trans. pentru lite-
ratur'a romana si cultur'a poporului romanu,” ocu-
pandu scaunulu presidialu si conducendu adun. gen.
cu tactulu numai lui propriu, cu acea intieptiune
rara, care ne facea totu-deauna si dela inceputulu
consultariloru nóstre se fimu odichniti, se fimu siguri
despre bun'a loru finire, si despre rezultatele favo-
ratóre causei, de care ne ocupamu.

Unu morbu fatalu, care nu de multu ne facu
se tremuramu ingrijati fórte de viét'a acestui scumpu,
raru barbatu, acestui romanu iubitoriu si iubitulu de
romani, 'i rapi poterile trupesci intr'atata, càtu 'i facu
imposibila o ocupare mai fatigiósa cu afacérite aso-
ciatiunei nóstre; nu 'i permise a ne demonstra prin
fapta si in acestu ann, precumu o facu in anii tre-
cuti, cà de acolo, unde se cere desvoltare de activi-
tate in favórea poporului nostru, densulu nu lipsesce,
ci aduce ori-ce sacrificiu, conlucrandu la cultivarea
acestui iubitulu poporu; nu 'i permise, a veni si a ne
conduce adunarea generala d'in anulu acesta. O dauna
acésta pentru noi toti, domniloru! destulu de mare,
destulu de simtibila! O durere acésta, domniloru! a-
carei alinare o amu potea încàtuva afla in acea con-
vingere a nóstra, cà iubitulu nostru numitu frate,
lipsesce d'intre noi nu d'in alta causa, ci numai pen-
truca, inca nu e deplinu restauratu, apoi in recon-
valescentia confratelui nostru, care ne da fundata spe-
rantia, ca 'si va recastiga pe deplinu poterile, cà vrea
bunulu Ddieu se ni'lu tiena inca multi ani, chiaru in
interesulu, in favórea acestei institutiuni a nóstre.

Asia se fia!

Se traiéasca Escel. sa presiedintele asoc. nóstre!

Me cuprinde mai incolo, domniloru! unu simtiu
de ingrijire, de nedumerire. Sunt adeca ingrijatu de
mine insumi, de numele, de reputatiunea mea, candu
vediu, cà sarcin'a, pe care era se o pórte poterile cele
tari si mari, poterile probate ale unui barbatu inca-
runtitu in ducerea presidieloru, cade asupra poteri-
loru mele celoru debili, cade asupra mea, care mai
multu m'amu ocupatu de servitiulu gregariulu, de-
càtu de chiamarea conducatoriulu, si care si acuma
prea bucuros m'asiu ocupa de celu d'intaiu, cà de
unulu mai usioru, mai potrivit facultatiloru mele in-
telectuali. Cade pe mine cam pe neasteptate acésta
sarcina si me silesce se me intrebú: de sunt in stare
a o porta?

Asiu raspunde fàra de neci o esitare si a buna
séma negativu la intrebarea acésta, déca nu asiu
avea mangaitórea consciintia, ca me afli între fratii
mei cei adevérati, între romani de aceia, ce'si iubescu
d'in adenculu ànimei natiunea; care lucra cu cugetulu
celu mai curatu spre prosperarea ei; carii se sprij-
nescu imprumutatu; carii sprijinescu pe singuratici
chiaru si in favórea totalitatii, si carii — sunt con-
vinsu — me voru sprijini si pe mine la suportarea
acestei sarcini, cà prin urmare sprijinulu, sucursulu
domnieloru vóstre, fratiloru mei! va astupa lacunele,
care le-ar causá defectuósele mele poderi, éra innas-
cut'a-ve bunatate nu 'mi va denegá indulgentia, pa-
cientia, scusa de care am trebuintia.

Deci in acésta convingere ve ceru, ve rogu
ajutoriulu fratiloru, si siguru despre elu — facu se
dispara tóta ingrijirea, si dau espresiunea altui simtiu
diametralu opusu celoru déjà amintite, simtiulu
de bucuria, de mangaiere, de buna-spe-
rantia.

Mi salta ànim'a de bucuria, candu me uitu la
acésta adunare, atátu de marétia, candu vediu càti
barbati ilustru, càti barbati pe deplinu devotati pro-
gresulu preste totu si cu deosebire progresulu na-
tionalu romanu cuprinde ea in sinulu seu! candu
sciu, cà toti membrii acestei stralucite adunari au
alergatu încóce cu dorulu celu mai inflacaratu, de a
face totu ce se cere spre promovarea literaturii ro-
mane si spre desteptarea, spre luminarea poporului
romanu.

Domniloru si fratiloru! Presentia domnieloru vó-

stre, numărul celu însemnatu, în care ati concursu, 'mi da curagiulu, me îndreptătesce se constătezu cu multa placere si cu deplina mangaiere sufletesca, ca a strabatutu sufletele romaniloru convingerea aceea, că numai desvoltarea facultatiloru spirituali, numai luminarea mintei, numai cultur'a cea adevărata, norocescă, fericescă pe omu, va noroci, va ferică pe poporulu romanu, care fără de vin'a sa sta încă departe, departe de norocire, de fericire. Constătediu cu mare mangaiere, cu deplina indestulare, că domnieloru v'ostre ve jace la ânima acăsta norocire, acăsta fericire a poporului romanu, p'ntucă ati alergatu d'în mai tôte ângghiurile locuite de romani, încôce, că cu frăti fagarasieni d'înpreuna se ve desvoltati poterile materiali si spirituali, conlucrându spre ajungerea scopului asociatiunei n'ostre, care nu e altulu, decătu promovarea literaturii romane si cultivarea poporului romanu, va se d'ica implinirea conditiunei dela carea depinde norocirea, fericirea lui. Fatigele, sacrificiele, d'loru v'ostre, d'loru mei! ne garantăza ajungerea amintitului scopu. Deci în cea mai buna sperantia, în unu viitoriu mai fericitu alu poporului romanu, si în firma credintia că vomu ajunge acestu viitoriu, ve salutu pe dv'ostă pe autorii lui, pe cei ce ne ati așteptatu si ne ati primitu cu atăta doru, cu atăta căldura, cu ânima de romanu, si pe cei ce ati alergatu încôce cu simtiu de romanu, ve salutu d'icu pe toti cu celu mai călduros, cu celu mai cordialu „Bine v'amu aflatu, bine ati venit” frătiloru mei! Ve salutu, si apoi acompăniatu de dv'ostă, rogu pe Celu de susu, pe Ddieulu parintiloru nostri cu t'ota fierbintie, se ne tramita ajutoriulu seu celu santu, se ne lumineze, că consultarile, lucrările n'ostre se produca fructe bune, rezultate corespundiet'orie scopului, p'ntu care ne-am adunatu!

Dupa acăsta, ve rogu, că se 'mi concedeti, a ne mai ocupa puçintelu de acestu scopu si a face o reviziune fugitiva asupra mijl'celoru ducătoă la elu, precumu si unele modeste observari.

„Literatur'a romana si cultur'a poporului romanu” sunt asia dara problem'a asociatiunei n'ostre. O problema d'loru, pe care trebuie se o resolvămu bine si cătu de curendu, p'ntucă ne facēdu acăsta, ar trebui p'ôte în scurtu tempu se renuntiamu chiaru si la esistētia n'ostă natională, p'ntuca acela, care stagnēdia astadi, d'loru, se prepădesce, — celu puçinu prea lesne ne-am espune pericolului de a deveni obiectu, s'eu alu derisului, s'eu alu vaiererei d'în partea altora, doua rele cump'ite, de care se ne ferēscă bunulu Dumnedieu!

Dara asia e domniloru! că si noi insine vomu cauta a ne feri de ele că de focu, p'ntucă si cugețulu la o astfelu de posibilitate si eventualitate funesta ne înfi'ora? Asia e d'loru! ca suntemu determinati a pasi cu piepturi de feru în contra ei? Asia e d'loru! ca voimă cu t'ota tară sufletesca, cu t'ota serioșitatea, cu t'ota energi'a a ne perfecționă literatur'a si a ne lumină poporulu?

Dăca e asia, precumu naturalmente si trebuie se fia, apoi se nu mai dubiteze nimeni despre aceea, că ne va succede a ne resolvă problema bine si curendu. Voindă vomu ocupă pe învătati nostri cu lucrarea neintreruptă în literatur'a romana, si 'i vomu întretinēna; voindă, vomu procura tineretului nostru posibilitatea, de a învătă ori-ce sciintia, ori-ce artă, industria, comerçulu si economi'a ratională; voindă, ne vomu procura si ne vomu întretinēna învătatori apti; voindă, vomu întemeia sc'olele încă necesare, mici si mari, cu unu cuventu vomu cauta, că se strabăta lumin'a până si în cea mai de pe urma colibă romanēscă.

Ei bine, 'mi veti dice, dar cumu si cu ce se înfiintiamă t'ote acestea? Aveti dreptu d'loru, ve e la locu, ve e justificată întrebarea. Vine aici într'adeveru, vine de a se cauta, de a se lua în consideratiune mijloculu mijl'celoru, mijloculu fără de care nu te poti misca, fără de care t'ote planurile n'ostre de înaintare pe terenulu culturii nationale, s'aru p'face în visuri, mijloculu materialu, averea materială, nervus rerum, banii domniloru, banii si éra banii.

Marturisescu si eu, si recunoscă, că avemă lipsă de sume însemnate, de sume — fatia cu modest'a n'ostă stare materială, — colosali. Recunoscă si aceea, că fatalile împregiurari subț care gemuse romanulu atătu amară de tempu, nu 'i au concesu a stringe averi, a aduna comori; recunoscă deci si aceea, ca dieu în momentu nu potēmu dispune despre atătea sume, de căte avemă neapărată trebuintă. Vetă marturisi, vetă recun'osce înse si dv'ostre domniloru, că numai voi'a se o avemă, ne potēmu castiga si acestu mijlocu: banulu înomisu necesariu. Cătu vomu avea voia neclătită, cătu vomu fi determinati a ne ajunge scopulu cu ori-ce pretiu, si cu ori-ce luptă licită, cătu ne vomu fi convinsu pe noi insine si vomu convinge totu sufletulu romanu, că fără sacrificie d'în partea n'ostă a toturora neci vorba nu p'ôte fi de mântuirea n'ostă, e absolutu imposibilu esirea n'ostă la limanulu doritu. Numai decătu vomu alergă cu totii, dara cu totii voru alergă, toti romanii 'si voru depune denarii loră la altariulu culturii loră proprie, si 'si voru procura si aceea prea placută convingere, ca d'în puçinulu singuraciloru nostri celoru multi se compune multulu ce ne trebuie, multulu, care administratu cu consci'ositate si întrebuintiatu întieptiesce, ne ajută, spre a es' la lumina. Avemă multe — multiamăta ceriului — multe ecsemp'le tocma în sinulu poporului nostru, care dovedescu pe deplină adevărule assertiuniloru mele. Nu 'mi permită a ve osteni atentiunea cu enumerarea toturora aceloră ecsemp'le îmbucurătoă, ci ve rogu, se cautati la institutele clerurilor n'ostre d'în tempii mai recenti si ve vetă convinge, că conducătorii si membrii loră au vrutu si au potutu. Cautati la frăti nostri brasioveni, nasăudenă si zarăndenă si vetă vedea, că si ei au vrutu si au potutu, au vrutu si au facutu, gimnasii, cari 'i glorifica în veci. Lauda

si marire tuturor acestora! Dara cautati, cercati domnilor chiari si faptele si rezultatele acestei asociatiuni a nóstre, si ve veti scóte d'in ele convingerea, cá cine vrea póte.

Sub pressiunea astoru felu de convingeri s'au planisatu si infiintierea si sustinerea academiei romane de drepturi. S'au sciutu prea bine, cá sum'a de siese sute de mii, receruta spre scopulu acestu, e colosala, e inspaimantatóre fatia cu poterile nóstre singuratic; s'au sciutu inse si aceea, cá reimpartita dupa cuviintia pe toti romanii, devine fatia cu poterile lor colective indata de incasavera, cátu se va produce la acestia o convingere perfecta despre necesitatea academiei si a insufletirii generale, cá se 'si procure acestu palladiu alu sciintiei lor. S'au speratu, si se spera cu totu dreptulu, ca intre multele milióne de romani dóra se voru afla siese sute de mii, d'intre care se dea fia-care cáte unu fiorinu, si se faca posibila radicarea acestei academii fara de neci o intardiare, se 'si radice siesi insusi prin actulu acesta celu mai firmu monumentu, éra vedi'a, onórea, glori'a intregi natiunei romane se o respandésca peste tieri si mari! Fia cá se ajungemu cu totii acelea dile de o bucuria romana universal!

D'in raporte alu domnului secretariu si alu dlui cassariu veti audi si veti intielege domnilor, cá inceputulu lucrarilor asociatiunei nóstre si in directiunea acésta, precumu si in celelalte, a fostu imbucuratori, si promitietori de o finire buna.

Cá numai decátu se ve poteti convinge si despre acésta, si cá se ne potemu incepe lucrarile, care ne-au chiamatu aicea, deschidu siedinti'a adunarei nóstre generale a XI.

Rebelliunea unguro-serbesca d'in anulu 1735.

(Continuare.)

Spargerea rebelliei. Inca dela a. 1733 Franci'a, Spani'a si Sardini'a dechiarasera casei Habsburg bataia. Armatele imperatesci fusesera batute fórte reu atátu la Renu, cátu si in Itali'a. Nu numai regimentele germano-slave din provinciile cislaitane, ci si cele unguro-transilvane in partea lor cea mai mare era scóse la Itali'a si la Renu cu atátu mai virtosu, cá-ci pe atunci imperatul Carolu VI. se incurcase in guera fara neci-unu confederatu. Totu pe acelea tempuri cetatile si fortaretiile d'in partile de diosu ale Ungariei, d'in Banatu si Slavoni'a era lasate in grija trupelor de granitieri, care in acelea parti era mai totu serbesci. Qcasiunea dara se pareca a fi minunata de a se scola serbii si ungurii uniti si a infrange puterea austriaca.

Mai toti serbii cáti au fostu adunati la congresulu conchiamatu de mitropolitulu lor la Belgradu, reintorsi pe la casele lor, devenira totu atáti emisari carii preparara rebelliea. Pana in Ianuariu

alu an. 1735 conspiratorii castigasera in partea lor nu numai pe clasa nemilitarisata a poporului serbescu, ci si pe regimentele atátu pedestre cátu si calaretie asediate in ténutulu numitu Bacica, éra ofiiciarii d'in regimentele murasiane, adeca asediate in ténutulu riului Murasiu dela Lipova inainte, offerira de buna voia sabiile lor in favórea rebelliei.

In fruntea miscamentulu fu alesu colonelulu Pero (Petru) Segedinetiu, pe care avuramu ocaziune de a'lu cunosce d'in congresulu serbescu. Dupa spus'a chronicarilor, acelu Pero éra pe atunci omu inaintatu in etate, avea unu filiu si una fica in etatea juniei, era cunoscutu si magiarilor pentru infricosiatele lui crudimi si predatiuni comise in anii juniei sale in contra curutilor, pre candu elu cu serbii sei devastase intre altele orasiile Kecskemét si Crisiulu mare. Cu tóte acestea, adeca cu tóte relele cáte au facutu serbii magiarilor, greco-resaritenii reformatilor, ei asta-data nu numai se inpacara unii cu altii, ci inca si conspirandu, se confederara cu scopu de a se scola cu arme in contra casei imperatesci, in contra nemtilor, in contra iesutilor.

Nu se scie bene, cine au fostu midiuocitorii in paciurei d'intre serbi si magiari, gr. resariteni si protestanti. Scriptorii magiari dau lui Pero Segedinetiu onórea de auctoriu alu in paciurei dicundu, cá elu pre langa ce a lucratu cu tóta potentiós'a prudentia, precautiune, prevedere, a recunoscutu totu-unadata, cá déca este cá rescól'a se aiba resultatu favorabile, apoi ea trebue se se intenda si mai departe preste poporulu ungurescu d'in comitate, prin urmare cá magiarii inca se participe la acelu miscamentu. Se póte cá cele ce spunu chronicarii despre Pero, se fia tóte adeverate; de alta parte inse este prea bene sciutu, cá pre cátu tempu a fostu in viétia Franciscu Rákoczi si filiu-sen, magiarii au statu in necurmata relatiuni cu densulu, au doritu reintórcerea lui d'in Turci'a, au panditu la tóte constellatiunile politice si bellice, cá dóra dóra li s'ar da ocaziune de a se rescola de nou si a scóte pe „nemti“ d'in tiéra. Adeca tocma asia, precumu vediuramu cá se intemplase in tempurile nóstre intre anii 1849 et 1866.

De altumentrea curtea imperatésca, consiliarii si iesuitii ei inca au datu acumu cá si in dílele imperatului Leopoldu, materia copiós'a si ocaziuni dese pentru irritarea si revoltarea spiritelor la popóra. Proselitismulu religiosu si asuprirea grea a confesiunilor necatolice tienea pe ómeni in agitatiune in cordata. Asiediamentele tieri si anume organismulu municipielor trecuse prin prefaceri essentiali, d'intre care multe potea se fia bune, de care inse trufasi'a si cerbicós'a boierime nu voiá se scia nimicu; apoi in municipie ea era si ea facea totulu. Poporulu tieranu se simtia fórte greu apasatu si despoliatu nu numai prin iobagía, ci acumu prin inoposite noue, mai inainte necunoscute, prin dare de naturalii, precum fenu, palie, ovesu, grau etc. pe sam'a trupelor, in fine prin dese recrutari barbare, cumu se díce, cu

funea, pentrucă enormele perderi d'in regimente se fia suplinite.

Vede ori-cine, că in acea stare a lucrurilor neci-decuma nu erá greu a rescola pe poporu, éra mai alesu pe celu magiaru de legea calvinésca d'in Ungari'a. Asia s'a si intemplat, pentrucă in rebelliunea dela 1735 au fostu amestecati pâna si câtiva popi calvinesci.

Celi de antaiu magiari carii in cointielegere cu serbulu Pero si cu alti serbi s'au pusu in fruntea miscarei, au fostu Paulu Matula et Ioanu Sebestyén. Acesti ómeni caletorindu prin comitatele Aradu, Zarandu, Bechesiu et Biharea, in érn'a anului 1735 incepura a inrola pe sub ascunsu, inse in numele „regelui ungurescu Franciscu Rákoczi.“ Langa Matula si Sebestyén se alaturara mai tardíu Ioanu Vértesi primariulu d'in comun'a St. Andreiu (Szt. András) si Michailu Nyulak d'in comun'a Sabadca (Szabadka). Toti acestia se dederá „de comandanti ai ostiriloru nationali in numele regelui Rákoczi.“

Conspiratii se preparara tóta érn'a, fâra cá gubernulu d'in Bud'a, ba fâra cá supremii comiti, adeca preféctii de prin tienuturi si subordinatii loru functionari se fia simtitu celu mai micu lucru. Celu pucinu asia dîcu unii scriptori magiari. Avemu inse ratiuni de a crede, că prea multi functionari municipali, déca nu au fostu cu totulu orbi si surdi, au trebuitu se védia si se audia miscarile unei masse de poporu mai preste totu tieranescu, care neci pe de parte nu pricepe maiestri'a faciarei asia, precumu o pricepu classile superioare. Se vede inse că una revolutiune in numele lui Rákoczi era dorita d'in totu sufletulu de câtra celi mai multi functionari unguresci.

In aduo'a diumatate a lunei lui Aprile au si inceputu a esí de prin sate unii ómeni si a se trage spre paduri si spre locuri baltóse. Pe la finea lui Aprile se vediura cá la una miie trei sute de magiari adunati intre riulu Crisiulu si intre paduri. In acea ceta de ómeni era cei mai multi d'in aceia, cari purtasera arme in óstea curutiloru. Prim'a fapta revolutionaria a conspiratiloru fu, ca rapira multime de vite cornute si totu feliulu de victuali d'in comunele invecinate si d'in curtile boieresci, pentrucă se aiba d'in ce trai, éra Vértesi si Nyulak rapira câtu s'au potutu mai multi cai frumosi d'in iepariile boieriloru,

Auctoritatile publice abea acuma se desteptara, séu dupa cumu voiescu altii, s'au prefacutu ca se destépta si ca trebue se ia mesuri in contra rebelliloru. In poporu se respandí faim'a, ca éراسi vine luméa curutiloru, ca vine Rákotzi, a carui flamura se si vedea falvaindu pretutindenea. Pe atuncea cancelariu la curte d'in partea Ungariei era comitele Ludovicu Báththyáni. Acesta primindu scirea fatala n'au intardiatu a lua totu feliulu de mesuri si a dá instructiuni pentru impedecarea rebelliunei. Era prea tardíu. Semi-mesurele nu mai puteau folosi nemicu. Comandantele fortaretiei dela Solnocu anume Ioanu Böz apucase a trimite spre taber'a rebelliloru pe unu suboficiariu cu câtiva

soldati. Unulu d'intre conductorii poporului, adeca Nyulak, vediendu pe acelu suboficiariu cu pucinii sei soldati, 'lu provocá cá se se predea, fâra a se mai incercá se verse sange. Soldatii inse detera focu asupra poporului. Atunci Nyulak aruncanduse iute pe calu se repezi asupra soldatiloru, ucise cu man'a sa pe suboficiariu, éra d'in soldati inca au scapatu abea numai unii cu viétia.

Este de insemnatu, ca si in acestu casu de rescóla a poporului, conductorii lui 'i au datu porunci strinse, cá pe ómeni d'in clas'a tieraniloru si pe serbi se nu 'i strice, éra boeriloru, negutietoriloru si nemtiloru se le faca reu.

Comitatele desteptate cá din somnu incepura a'si armá pe boierii loru, ale caroru familii fugeau cá vai de ele in cetati si orasie. In aceleasi dile comitele Ioanu Pálffy, palatinulu de atuncea alu tierci, dete porunca comandantelui din Bud'a, cá se adune indata pe locuitorii tierani d'intre Dunare si Tissa, se se arunce cu ei asupra rebelliloru, se'i calce si se prinda pe conductorii loru. Astfeliu fu resculatu intregu comitatula Hevesiu, cumu si locuitorii districtelorungurene numite Iasigi'a et Cuman'i'a, sub comand'a vicecapitanului loru Georgie Podráczky. Orasiele Crisiulu si Kecskemét inca fusera inarmate si puse sub comand'a lui Petru Halász. Comitatulu intregu alu Pestei fu datu sub comand'a lui Ioanu Beleznai, care odeniora sierbise cá curuti sub Rákoczi, éra acuma era colonellu imperatescu. Pe langa poporulu armatu d'in comitate si districte se mai dederá si duoe companii de ostire regulata d'in fortaretia dela Solnocu. Comandante supremu preste tóte acelea cete armate fu denumitu baronulu Stefanu Orczy.

Asia dara regimulu lipsitu de óste regulata, care era dusa in tieri straine, se vediu constrínsu a recurge la una mesura estraordinaria, a combate adeca rescól'a de poporu, prin altu poporu, adeca tocma cá si cumu s'a intemplat in a. 1848 pe la noi. Ce se vedi inse, că br. Orczy cu toti subcomandantii sei n'au fostu in stare se adune vreunu numeru considerabile de ómeni armati spre a'i conduce in contra rebelliloru. D'in acésta cauza br. Orczy nu a cutezatu a da peptu cu rebelli, ci apropienduse de ei preste Solnocu, unde au trecut Tissa, si trecundu pe la Tur si Szarvas, au statu la Ciab'a, de unde s'au trimisu in tóte partile spioni si patrole spre a cerceta dupa numerulu si starea rebelliloru.

Se vedemu acumu, ce s'a intemplat in acelasi tempu in taber'a rebelliloru. D'in acestia inca se adunasera numai 1300 ómeni armati binisioru, mai alesu cu pusce remase loru si pastrate d'in tempurile curutiloru lui Franciscu Rákoczi. Acestoru resculati in dilele de antaiu pre câtu avura ce manca si ce bea d'in comunele vecine, le merse fôrte bine; dupa aceea inse incepura a murmura, pentrucă Pero si ceilalti serb nu mai veneau cu regimentele loru. Planulu conspiratiloru fusese, cá mai inainte de tóte se

puna man'a cu ori-ce pretiu pe câteva cetati fortificate, că-ci resculara lor numai asia ar putea avea rezultate dorite. In lini'a prima ei isi propusesera a ocupa Aradulu, Giula si Inaulu micu. Coprinderea Aradului era concediuta lui Pero, a Giulei celoru doi magiari Vértesi et Sebestyén. In adeveru că acesti doi inși au si mersu cu partea lor de cete asupra Giulei, si inpresuranduo cumu se cade, a latitu terrore mare in locuitori si in toate acelea familii nobile, care cautasera scapare in acea cetate inpreuna cu mai multi functionari de comitatu, in fruntea carora vicespanulu Mateiu Klosz, unu omu acesta, pe carele tieranii ilu caută spre mörte. In 2. Maiu curutii isi incercara poterile in primul asaltu in contra Giulei. In aceeași di se escă si tocu in cetate, ceea ce adaoșe si mai multu la terrore. In noptea d'in 2. spre 3 Maiu Ioanu Sebestyén comandantele curutilor magiari tramise vicespanului Klosz si preste totu celoru inchisi in cetate unu ultimatu in numele „maiestatei sale regelui loru Franciscu Rákoczi,” prin care'i provoca că se se supuna si se dea cetatea in potestatea loru de buna voia, că-ci de nu, va fi vai de ei. Respunsulu datu rebelliloru a fostu negativu si determinatu. Urmarea fu, că in 3. Maiu curutii érași mai dederu unu assaltu asupra fortaretiei, fusera inșe respinsi mai alesu prin haiducii de comitatu cu perderea cătoriva ómeni de ambe parti. Dupa incercari desierte facute până pe la amiédi, in fine curutii érași se retraseru. In noptea d'in 3 spre 4 ei isi mai incercara inca una-data fortun'a, inșe totu fără rezultatu. In diori de di curutii tramisera érași unu parlamentariu la celi d'in cetate, pe care inșe Klosz nu'lu primí, era apoi unu haiducu ilu si inpuscă in modu clandestinu, precumu se pare, chiaru d'in porunc'a lui Klosz.

Vediendu Sebestyén conductorulu curutilor, că celoru d'in cetate nu le pasa de ei, comandă unu assaltu generale; dara fiendu elu insusi vulneratu indata la inceperea assaltului, cetatienii érași ilu respinseru, omorindu șapte curuti si luandule partea cea mai mare a vitelor adunate de curuti, pentru că se le taie.

Complotulu d'in Aradu. Pero si altii cadu in curse. Pre candu curutii magiari inpresurasera Giula, ei tramisera in mare secretu doi deputati la colonelulu Pero cu misiunea, că se 'i spuna că taber'a curutilor cresce la numeru pe fia-care di, că nu mai incape in paduri si cere că sa fie scósa la bataia; deci Pero se grabésca cu regimentele serbesci, se ia si pe maghiarii sub comand'a sa, éra acestia până atunci voru esí la satulu ungurescu Herdés (cunoscutu si sub nume de Erdőhegy in comitatulu Aradului, pe malulu stingu alu Crisiului albu, aprópe de Ineu.

Acei deputati ai curutilor maghiari umblara cumu nu se póte mai reu. Ei adeca voindu se apuce spre Bacica, unde credeau ca voru afla pe Pero, dederu preste patrula, care esise prin pregiuru d'in for-

tarétia dela Aradu. Aceloru soldati batu la ochii purtarea straina a deputatiloru de curuti; deci lasanduse in vorbe cu ei si punendule mai multe intrebari in tonu amicabile, acei simpli tierani descoperira soldatiloru secretulu intregu, spunendule curatu, că ei mergu la Pero ca se 'lu róge a veni cătu mai curendu cu regimentele sale si a incepe bataia.

— Dara cunósceti voi pe colonelulu Pero? — Nu 'lu cunóscemu, fu respunsulu tieraniloru. — Apoi dara aflati, că domnulu Pero este in Aradu, si déca voiti noi ve vomu conduce la d-lui.

Ajungendu patról'a cu tieranii in fortarétia dela Aradu, conductorulu patrólei provocandui că se descalece si se astepte acilea până ce va inșciintia elu pe colonelulu Pero despre venirea loru, de alta parte dede semnu că se'i incungiure haiduci, inșe asia, că nimeni se nu cuteze a vorbi unu singuru cuventu cu ei. Intr'aceea corporalulu intra la comandantele cetatei, pentru ca se'i faca raportulu, care de asta-data era interesante in gradulu supremu. Comandantele nemtiescu află cu cale a se presentá inaintea tieraniloru că colonelu Pero. Nefericitii doi tierani descoperira comandantelui cu de-a meruntulu toate planurile curutilor si a le serbiloru, pre cătu ei le cunosceau si pe acestea. Comandantele informatu pe deplinu despre totu ce dorea se scia, conduse pe tierani in chilia separata si dede ordinu că se fia ospetati cumu se cade, éra intr'aceea se dispuseru vigiliu pe la toate usile si ferestrele.

In acea di desastrulu persecută pe conspiratori d'in toate partile. Pe colonelulu Pero tocmai ilu adusesese sórtea lui in Aradu la Ranko Tököli spre a se consulta cu acesta si cu alti oficiari serbi despre measurele ce era se se ia pentru momentele in care se aflau. Cu scopu de a legá ochii comandantelui nemtiescu, Pero 'i facu visita. Comandantele 'lu primí cu fatia senina, ba 'lu invită si la méșă, éra Pero 'i multiamí prea frumosu si se escusă ca era invitatu de mai inainte la Tököli. Cu toate acestea leulu sarí in gróp'a si curs'a preparata lui.

Ce e dreptu, colonelulu Pero Segedinetiu tocmai cu acelu scopu venise la Ranko Tököli, pentru că se se intieléga intre sinesi asia, că acesta pentru noptea urmatoria se stea preparatu cu companiile atatu pedestre, cătu si calaretie; că-ci adeca planulu loru era, că Pero se atace fortaretia Aradu cu trupele sale in capu de nopte, éra atunci Tököli se se iniepte asupra portiloru, se le deschida si ocupe, éra pe celilalti ostasi d'in garnisóna se'i desarme.

De si comandantele fortaretiei avea, precumu vediuramu, pe capulu conspiratiloru in manile sale, pe care ómenii sei ilu si urmarea d'in passu in passu, totusi elu crediú că va fi mai bene că cu una lovitura se puna man'a pe toti. D'in acea cauza primí elu pe colonelulu Pero asia amicabile, si nu puse man'a pe elu la momentu, ci luă numai dispositiuni, că toate portile fortaretiei se se incuia. Atata inca scia comandantele, că oficiarii serbi se voru aduna si in

acea di la Tököli. Acolo cugetă elu se'i prinda pe toti d'in una-data. Mare jocu de hasardu pentru comandantele nemtiescu cu ai sei, că si pentru Pero cu serbii sei. De ar fi reesitu Pero cu planulu seu, comandantele nemtiescu pôte fi că era se péra de glontiu séu in furci, déca nu prin Pero, nesmentitu prin man'a regimului, pentru că era se pérda cetatea in unu modu asia rusinosu. Éra déca Pero cadea in manile celuia, atunci elu avea se mai faca numai unu drumu: la mórte.

Pre candu conspiratii adunati la Tököli asteptă cu destula ingrijare pe colonelulu loru, éta că intra si elu in midiuloculu loru si le face curagiu dicëndule, că totulu stă bine, că a fostu la comandantele, carele l'ar fi primitu fàra neci-unu prepusu, că inse nu e tempu de perdutu, pentrucă nu cumuva vreuna inpregiurare neprevédiuta se prefaca totu planulu in fum. Deci se si apucara se dea instructiuni si se comande pe fiacare la puncte anumite.

In acelea momente unu sierbitoriu credentiosu alu lui Pero, care aflase ceva, ilu chiama afara si'i dice că indata se'si vedea de capu, si elu, si celilalti conspirati, pentrucă comandantele nemtiescu scie totu si 'i va prinde la momentu. Atunci Pero cutremuratu informă iute pe socii sei, apoi se aruncă in trasur'a sa cu patru cai buni, care'lu asteptă totu-deauna in hamu. Pleca dreptu spre pórt'a fortaretiei, pentru că se apuce la largulu; custodiele inse era informate si 'lu primira cu armele intense. Atunci Pero vediendu că nu e altu modu de scapare, vení la ide'a temeraria si feroce, că se sara preste muru si preste siantiu cu caru cu cai cu totu. Caii buni si infuriati facura acelu saltu mortale, inse numai duoi d'in ei ajunsera pe marginea d'incolo a siantiului, éra celilalti duoi cadiura cu caru si cu domnu cu totu in siantiu, unde soldati ilu prinsera si'lu desarmara. In aceleasi minute comandantele puse man'a si pe Tököli inpreuna cu celilalti oficiari cāti fusesera adunati la elu.

Indata dupa aceea comandantele confrontă pe Pero cu celi duoi tierani magiari tramisi la densulu, d'intre carii unulu se chiamă Ioanu Kovács si era dela St.-Andreu. Pero negă in termini categorici orice cunoscintia cu densii. Acea negare nu'i folosi neci lui neci celorulalti captivi, că-ci toti fusera ferecati in lantiuri.

Scirea arestareii oficiariloru serbi d'in Aradu s'a latitu fórte iute preste tóta tiér'a si a insuflatu grija mare in diverse sensuri si directiuni. Acumu palatinulu I. Pálffy apucă mesure si mai efficaci, ceea ce se vede mai alesu d'in una epistola a lui, adressata episcopului Okolicsányi dela Óradea mare in 7. Maiu 1735.

(Va urma.)

Junctiunea caliloru ferate ale Romaniei cu ale Ungariei si Transilvaniei.

Reflessiuni provocate prin conventiunea d'in 30. Martiu (11. Aprilie) 1871.

Sunt mai bine de cincispredece ani, de candu acésta cestiunea grea si delicata, a inpreunarei caliloru ferate intre acestea tieri limitrofe au ajunsu a fi obiectu alu negociatiuniloru diplomatice, éra de cătiva ani incóce, si alu discussiuniloru diaristice, pàna candu aceea mare cestiune in lun'a Martiu 1870 fù depusa si pe mesele camereloru legislative d'in Bucuresci in forma de proiectu alu unei conventiuni, asternutu spre desbatere de către dn. Dim. Ghica in calitatea sa de ministru alu lucrariloru publice.

Lectorii isi voru aduce bine aminte, că indata ce acelu proiectu de junctiune vení la cunoscintia publica, nu numai câteva diuarie serióse, ci si mai multí barbati cunoscutori de lucru au reflectatu la essentialile defecte a le aceliiasi, defecte care mergea asia departe, in càtu ele dovedeu pàna si lips'a de cunoscintie topografice despre regiunile in care se propunea inpreunarea caliloru ferate. Asia de ecs., urbea Brasiovulu (nemtiesce Kronstadt), că emporiu vechiu cu 28 de mii suflete de locuitori, se consideră că si cum ar fi situata la passulu Oituzu spre Moldov'a, candu aceea urbe e situata intre passurile Temesiu si Branu, in dosulu muntiloru Bucceci, cumu si in distantia moderata de passurile Siantiu si Buzeu. Preste acésta in punctulu 5 alu acelui proiectu, ministeriulu marturisea cu multa candóre, că gubernulu romanescu a fostu silitu se admitta propunerea gubernulu ungurescu de a inpreuna calea ferata orientala ce trece prin Transilvania, pe la punctulu Oituzu.

Totu in acelea dile d'in Martiu 1870 se sciă curatu, că acelu proiectu de junctiune se elaborase fàra că auctorii proiectului se fia avutu de inaintea loru cevasi studiuri preliminare, absolutu necesarie pentru asemenea casuri.

Asia proiectulu de junctiune d'in a. 1870 fiendu unu pruncu nascutu-mortu, a si fostu delaturatu.

In anulu acesta gubernulu inalt. sale domnului a comunicatu camerei legislative una conventiune noua, inchieiata in aceeasi cestiune a junctiunei caliloru ferate.

De si acelu actu diplomaticu s'a publicatu in mai multe diuarie, prin urmare l'amu potea presupune că cunoscutu, totusi noi aflamu că este in interesulu acelui mare publicu, pentru care cestiunea junctiunei devine curatu cestiune de viétia, că se 'lu reproducemu si aici asia precumu se vede elu tradusu d'in originalulu francescu.*) Trebuieamu se 'lu pu-

*) Cu periculu de a fi tacsati de pedanteria, nu ne potemu abtíenè dela unele riflessiuni limbistice asupra acestei traductiuni. Nu avemu noi d'in fatalitate destule cuvente straine in limb'a nóstra? Cumu se pôte că la una traductiune oficiale romanésca se se scria Kronstadt in locu de Brasiovu, Temesvár in locu de

nemu sub ochii lectoriloru, pentrucă simțimu necesitatea de a însoți acelu actu și cu unele reflessiuni d'in partea noastră.

„Convențiune

gubernulu Maiestatii sale imperatorulu Austriei, rege alu Boemiei etc. și rege apostolicu alu Ungariei, și gubernulu înaltimei sale principelui domnitoru alu Principatelor-une, de o potrivă animati de dorința de a procură supusilor loru respectivi nouă înlesniri de comunicațiune, și de a regulă relațiunile ambelor state limitrofe, au otaritu de a încheia o convențiune pentru juncțiunea calilor lor ferate, și au numit pentru acestu efectu de plenipotentiar ai lor: Adica Maiestatea sa imperiale și regale apostolica, pre dn. baronu Nicolae de Pottenburg, consiliariu de legatiune, agentu diplomaticu și consulu generale, comandoru alu ordinului coronei de feru, cavaleru alu ordinului Leopoldu etc., și înaltimea sa principele domnitoru alu Principatelor-Unite, pre dn. Georgie Costa-Foru, ministrulu seu secretariu de statu la departamentul afacerilor straine.

Cari, după ce și-au comunicatu deplinele lor puteri, găsite în bună și regulată formă, au convenit asupra articulelor următoare:

Art. 1. Concedendu-se o cale ferată pre teritoriulu ungaru până la Kronstadt, a carei construcțiune înaintează rapede, o a doua cale ferată în direcțiunea strimțorei Vulcanu, fiindu aproape terminată, și o a treia linia trebuindu se fă facută până la Orșiova.

Pre de altă parte, pre teritoriulu Principatelor-une, conducându-se asemenea unu drumu de feru dela Galati prin București, până aproape de Orșiova, și această linia fiindu deja în cursu de ecsecutiune, înaltele parti contractante declara, a permite juncțiunea acestor linii sub condițiunile următoare:

Art. 2. Fără prejudiciu de alte juncțiuni de drumu de feru, care aru fi pôte mai târziu în interesulu comunu, s'a convenit prin această convențiune, că se voru stabili mai antaiu și în același tempu, trei linii de juncțiune, adică:

Ună în direcțiunea Temesvarului prin Orșov'a la Turnu-Severinu. Aluă dela Petrosiani prin Strimțorea Vulcanu la Filiasi.

Și a treia, și cea după urma dela Kronstadt, său altu punctu propriu alu drumulu de feru Est-Ungar la Galati.

Art. 3. În privința juncțiunei menționate mai antaiu în art. 2, gubernulu imperiale și regale va luă măsurile necesare pentru ecsecutiunea unu drumu

Temisior'a, Alt-Orșova în locu de Orșiova-vechia? Și pentru ce Karansebes cu ortografia ungaro-nemțesca în locu de Caransebesiu, Logos et Lugos în locu de Lugosiu? Și pentru ce „Est-Ungar și vis-à-vis de unu tiers? vitesse, halte?“ Neci atăta lucru se nu se pôte traduce curatu romanesce? Tocma asia se întimplase și cu convențiunea postale și telegrafica, de unde apoi au și rezultatu totu felulu de confusiuni și chiaru pedece în comunicațiune.

de feru dela Temesvár prin Logos-Karansebes, și altulu la Orșov'a până la frontieră, că juncțiune cu lini'a principale concesa déjà dela Turnu-Severinu la București.

Art. 4. În privința juncțiunii menționate în aliniatulu 2, de sub art. 2, gubernulu princiaru va luă măsurile necesare pentru construirea unu drumu de feru dela Filiasi prin Gorjiu, defileulu Vulcanu, că juncțiune cu lini'a Petrosianii déjà făcută, și care va fi continuată prin îngrijirile gubernului imperiale până la frontieră.

Art. 5. În ceea ce privește juncțiunea menționată în alu 3 aliniatu, de sub art. 2, îndată după încheierea definitivă a acestei convențiuni, o comisiune de ecsperti compusă de delegati ai ambelor guverne contractanti, se va tramite la făc'a locului, care după ce va face studiile prealabili asupra direcțiunii ce trebuie a se dá acestei cali ferate, prin defileulu Oituzu, va emite opiniunea sa în terminu de șase lune, și mai curendu de se va pôte, asupra cestiunii de a se ști, care d'in aceste două trecatori va răspunde mai bine intereselor ambelor țiere.

Îndată ce ambele guverne voru fi de accordu asupra punctulu celui mai propriu pentru trecere, ele se obliga a face a se ecsecută în terminulu ce se va ficsă, printr'unu protocolu speciale, lini'a ferată care va trebui se unésca directu, și prin calea cea mai scurtă, acestu punctu alu trecătoarei pre de o parte cu drumulu de feru Ungaru-de-Est, era pre de altă cu lini'a romana déjà concesa și în construcțiune, mergendu la Galati.

Art. 6. Gubernulu imperiale și regale se îndatoréază a începe construcțiunea liniei dela Temesvár prin Lugos și Karansebes, până la frontieră, între Alt-Orșov'a și Verciorov'a, apoi conformu art. 4, lini'a dela Petrosiani până la frontieră, prin defileulu Vulcanu și conformu art. 5, lini'a ce este încă de ficsatu, mergendu dela drumulu de feru de Est-Ungar la frontieră în terminulu ce se va ficsă în urma prin unu protocolu speciale, care va servi de anecsa la această convențiune.

D'in parte-i, gubernulu princiaru se obliga a începe, a termină și a dá circulațiunei în terminele ce se voru ficsă în dîsulu protocolu, calea ferată mergendu dela Turnu-Severinu la frontieră Ungara, pentru a se uni cu drumulu de feru Temesvár-Orșov'a; apoi conformu art. 4, lini'a dela Filiasi la defileulu Vulcanu și conformu art. 5, lini'a încă de ficsatu dela Galati la drumulu de feru Ungar-de-Est.

Art. 7. Cătu pentru modulu de construcțiune și de ecsploatare atătu de statu, cătu și de o compania, ambele guverne și reservă libertatea întreaga pentru otarirea lor, d'era voru ficsă într'unu comunu accordu terminulu pentru ispravirea lucrurilor prin contracte de construcțiune, său acte de concessiune.

Art. 8. Că stațiuni comune de frontieră și stațiuni internaționale pre făcare d'in ambele linii de

junctione, se voru desemna acelea, cari sunt mai apropiate de frontier'a ambeloru țeri.

Deplin'a suveranitate si dreptulu de justitia si de politia in aceste gare comune, numai pentru comunicatiunile si operatiunile vamali, si pre partile de linie coprinse intre aceste gare si frontiera, va remanea esclusiv rezervata aceleia d'in partile contractanti, pre teritoriulu careia se gasesce situata gar'a de frontiera; cu tôte astea gubernulu vecinu va avea facultatea:

1. De a face inchete contra acelora d'in supusii sei proprii, cari ar fi impiegati in dis'a gara si pre dis'a parte de linia, pentru orice crima seu delictu ar fi comis vis-à-vis de tier'a lor.

2. In ceea ce priveste justiti'a civile, facultatea:

a) De a regulá succesiunile acestoru functionari seu impiegati, si de a procede la licuidarea eventuale.

Totusi justiti'a tierci pastréza dreptulu seu de a declará specialmente in stare de falimentu bunurile, cari s'aru gasi pre teritoriulu seu.

Gubernelle contractanti voru dá reciproc in tôte casurile asistenti'a necesaria si legale auctoritatiloru respective.

Cátu pentru ecsploratarea gareloru comune cu anecsele lor, si cátu pentru indemnitatele particulare de platitu proprietariloru sub acestu titlu, administratiunile drumurilor de feru, de o parte si de alt'a, voru inchiaia o conventiune speciale, care se va supune consentiementului gubernului respectiv.

Art. 9. Drumurile de feru de ecsecatatu trebue se fia construite si ecsplorate, pentru atátu cátu se cere de interesulu comunu, dupá regule uniforme, anume:

1. Railurile voru avea in conformitate cu calile ferate contingue, unu intervalu de 4 picioré 8 1/2 ponesu, (mes. englesa).

2. Locomotivele si vagónele se voru face cátu se va potea mai uniforme, si in ori-ce casu asia, cá se póta circula fara neci o dificultate pre totu percursulu acestoru drumuri de feru.

3. Tampónele locomotiveloru si vagóneloru voru fi astfelu stabilite, in cátu se fia concordarea cu dimensiunile adoptate pre drumurile de feru in ecsploratare in ambele tieri.

4. Pre ambele teritorie se voru intrebuintiá norme de signalemente, cari in principiu voru fi uniforme pre ambele linie.

5. Pre totu percursulu acestoru drumuri de feru, nu se va face diferentia intre supusii ambeloru state, in privinti'a modului si pretiurilor de transportu si timpului de espediare.

6. Voiagiorii si marfele trecendu d'in unulu d'in cele duoe state in celalaltu, nu se voru tractá pre teritoriulu statului in care ei intra, mai puțin favorabile decâtu voiagiorii si marfele cari circula in interiorulu fia-caruia d'in ambele tieri.

7. Afara de acésta, ambele gubernelle 'si reserva libertatea intréga pentru scaderea tarifului in vigóre

pre teritoriile lor, si se obliga a face se se respecte acésta libertate in chipulu celu mai formale vis-à-vis de unu tiers, si anume vis-à-vis de concesionari.

8. Fienducá cele trei cali mentionate la art. 2, au de scopu a stabili o comunicatiune directa nu numai intre Austro-Ungari'a si Principate-unite, déra inca o asemenea comunicatiune cu tóta Europ'a, ambele gubernelle fiesandu intr'unu comunu accordu serviciulu trenurilor, voru ingrijí cá trenurile de voiagiori si de marfe cari facu serviciulu pre aceste linie, pentru comunicarea transitului, se priimésca pre cátu se póte o corespundintia directa si comoda cu trenurile drumurilor de feru austro-ungare, cari sosescu la Temesvár, precumu si la statiunile aferente celoru alte duoe drumuri de feru Petrosiani si Kronstadt, si totu asemenea cu trenurile cari pléca dela aceste statiuni.

Cátu pentru numerulu trenurilor de voiagiori, este ecspresu stipulatu cá va fi unu trenu celu puțin pre di, mergendu in fia-care directiune pentru transportulu postei si pasageriloru, care va trebui se aiba o vitessa de 4 leghe si jumătate pre óra minimumu, impreuna cu haltele, corespundiendu pre cátu se va potea cu pornirile si sosirile linieloru de continuare.

Art. 10. Pentru ecsercitarea dreptului teritoriale si de supraveghiere, ambele gubernelle voru stabili comisari permanenti insarcinati de a le representá in raporturile lor cu administratiunea drumului de feru, in tôte casurile cari nu depindu directu de poterea judiciara seu acea a politiei.

Acesti comisari, insarcinati fia-care de supraveghierea linieloru respective, voru potea corespunde directu intre densii pentru tôte cestiunile relative la ecsploratarea drumurilor de feru, seu la interesele comerciului.

Art. 11. Ambele parti contractanti 'si promitu reciproc de a nu accordá cu sciintia, neci functiune, neci lucru in posturile create in urm'a acestei conventiuni, unoru individi, cari ar fi fostu condamnati in regula pentru crime ordinare seu delicta, pentru contrabanda seu contraventiune grava, la regulamentele deasupra accisului.

In ceea ce priveste serviciulu si disciplin'a, functionarii si impiegati unuia d'in statele contractanti stationandu, in virtutea acestei conventiuni, pre teritoriulu celuilaltu, dependu esclusiv de gubernulu care 'i-a numitu.

Art. 12. Pentru a inlesni cátu este posibilu comunicatiunea internationale, vamele stabilite la frontierele ambeloru gubernelle contractanti, voru fi alaturi (juxtaposées) cu statiunea intermediara (care se va ficsá), si va procede acolo, fia-care in ceea ce o priveste, la operatiunile vamali relative la importatiune si transitu.

Ele voru fi de o parte si de alt'a capuite cu

poterile necesare corespundătoare trebuințelor unei procedurii expeditivă.

Art. 13. În ceea ce privește detaliul formalităților de concertat în privința revizuirii vamale și expedițiilor bagajelor de pasageri și a marfelor importate și exportate, ambele guverne și dau mutualu asigurarea, că liniile drumurilor de feră în cestiune nu voru fi mai puțin favorabile tractate, decât veri-cari alte cali ferate mergendu în straintate, și că voru admite totu-odată în interesul comerțului veri-ce înlesnire și veri-ce simplificare compatibile cu legile în vigoare în statele lor respective.

Art. 14. Administrațiunile postelor și telegrafelor ambelor state, se voru înțelege în urma în privința regulamentului de stabilit pentru serviciul respectiv pre liniile drumurilor de feră în cestiune.

Este convenit înse de acum, că instituțiunile postali și telegrafice voru fi puse în armonia cu trebuințele unei convențiuni regulate.

Art. 15. Ambele guverne se obliga pre cătu tempu o va permite siguranța statului, a înlesni în interesul comun al comunicării și pre cătu se va putea, eșercitiul politiei paspoartelor.

Art. 16. Această convențiune va intra în vigoare în ziua deschiderii liniei și schimbului ratificațiilor lor se va face la București, în data după aprobarea acestei convențiuni de corpurile legiuitoare respective.

Pentru care ambii plenipotențari au semnat dis-a convențiune, apunendu-i sigiliul armelor lor.

Facutu în două exemplare la București, la 30. Martiu și 11. Aprilie 1871.

(L. S.) (Semnat) Pottenburg.
" G. Costaforu.
(Va urma.)

Colectiune de diplome

d'in diplomatiului comitelui Iosifu Kemény, care privescu mai alesu pe români (valachi).

(Continuare.)

1334. 13. Jan. App. D. Tr. T. II.

Documentu d'in care se vede, că Magistratul Vladu Comite alu Securilor și alu Bistriței luase porunca dela regele, că se apere pe Magistrul Ioanu Henulu în drepturile lui de posesiune la Borgau.*)

Nos Magister Ladislaus Comes Siculorum, et de Beztercie significamus quibus expedit universis praesentium per tenorem, quod cum magistrum Joannem dictum Henul una cum possessionibus suis, ex praeepto Domini nostri Regis, sicut in literis ejusdem videmus contineri, in nostram recepimus protectionem, et salutem specialem, ab omnibus eum indebite molestare volentibus, protegere assumimus, atque defendere. Datum in Bistricia in Octavis Epiphaniae Domini anno ejusdem MCCCXXXIV.

*) Asia dara în acela s'au recunoscutu acelea drepturi. R.

Ex originali eruit Cornides Ms. T. II. p. 162.
Edidit: Fejér C. D. T. VIII. vol. III. p. 763.

1334. 3. May. App. D. Tr. T. II.

Altu decretu alu regelui Carolu prin care demanda locuitorilor d'in Iad, că pe Ioanu Henulu se nu'lu mai conturbe în posesiunea Epemezeu.

1334. Wysegrad ipso die festi inventionis S. Crucis. Caroli Regis mandatum ad populos de Iad, ut Joannem dictum Henul de Biztricia in dominio possessionis suae Epemezeu imperturbate relinquant.

Ex originali eruit Cornides Ms. T. II. p. 163.
Edidit: Fejér C. D. T. VIII. vol. III. p. 733.

1334. 23. July. App. D. Tr. T. II.

Inca unu decretu alu regelui Carolu către Vladu comitele Securilor și alu Bistriței, prin care demanda acestuia, că se apere pe Ioanu Henul în diumatate posesiunea dela Borgau.

1334. Sabbato p. a. festum Jacobi Apost. Karoli Regis mandatum ad magistrum Ladislaum Comitem Siculorum et de Biztricia ut Joannem dictum Henul in dimidio possessionis suae Epyndorf contra populos de Iad manuteneat.

Ex originali eruit Cornides Ms. T. II. p. 162.
Edidit: Fejér C. D. T. VIII. vol. II. p. 732.

1336. C. D. T. I. p. 362.

Regele Carolu demanda nobililor țierei, că deca unii d'înre iobagii acestora aru voi a se muta la comuna Copandu (în comitatul Albei), pe care o possedea capitululu d'in Alb'a-Iuli'a; se nu'î impedece*).

1336. Visegrad in Dnica Invocavit. Caroli Regis mandatum ad nobiles, et alios quoslibet possessiones habentes, ut Jobbagiones suos ad Possessionem Capituli Albensis Transilvaniae Koppan (Koppand Comit. Albae int.) vocatum commigrare**) volentes, haud impendant.

1341. ante 8. Sept. App. D. Tr. T. II.

Atestatulul archimandritului Ioanu dela monasteri'a de langa Clusiu, d'in care se afla numai atata, că protopopulu Adrianu, totu-una-data canonicu și decanu opresce pe unulu Vladu supranumitu Fodoru, omu (ciocoiu) alu lui Laoez comitelui securilor că se nu ia în posesiune satulu St. Nicora d'in vecinatatea orasielului Teiusiu (satu care nu mai essiste de multu).

*) D'in acestu documentu invetiamu, că în dillele lui Carolu Robertu sclavi'a în Transilvani'a inca nu apucasa a prinde rade-cine asia afunde, în cătu țieranii se nu se pōta muta dela unu domnu la altulu, dela unu locu pe celalaltu. Celu puțin sclavi'a inca nu era regulata prin lege, și asia regele, și chiaru voda alu țierei inca totu se mai simțiă în dreptu de a veni poporulu țieranu în ajutoriu, pentru că celu puțin se pōta schimba una sierbitute cu alt'a; adeca asia numit'a „libera migratio,” inca totu mai era recunoscuta, de si boierii se adoperă în totu modulu că se o desfienzieze, pentru că asia familiile locuitorilor țierani se devina si se remana proprietate, lucru (Res) alu lor, că ori-ce altu obiectu, ca boulu, calulu și oiea. Seie-se că mai tardiu isi ajunsera scopulu în modulu celu mai fiorosu, și asia ruinara țier'a cu totulu, apoi o aruncara în rob'i'a țurcilor și a nemților.

Not'a Red. Tr.

**) Jobbagionum libera migratio.

Inuit Eder in Felmer p. 44.

1341. Clusmonostra feria 4. p. a. festum nativitat^{is} mariae. Joannis abbatis, et conventus de Clusmonostra testimoniales, quod Adrianus archidiaconus de Kezdi Canonicus et Decanus Ecclesiae Albensis Transilvaniae nomine Capituli Albensis Ladislaum dictum Fodor „servientem magistri Laacz Comitis, et Judicis Sicularum prohibuerit ab occupatione possessionis Capitularis Szent-Miklos*) juxta marusium sitae.

1342. 9. May. App. D. Tr. T. II.

Toma voda alu Transilvaniei arata prin acestu documentu, că in acestu se adunase asia numita universitate a nobililoru (boieriloru) tierei in congregatiune generale la Turd'a, unde au ridicatu mai multe plansori asupra nedreptatiloru ce li s'aru face de către judecatori, si că advocatii, parte pamenteni, parte venetici, atâta 'i succesu si invertescu cu mult'a si maiestrit'a loru vorova, până ce le ametiescu capetele, in cătu nu mai sciu ce se mai respundia, éra in casuri candu nobilii punu man'a pe furi si pe lotrii, judecatori tienu acestora parte. D'in acestea si alte cause s'au luatú óresicare mesure cu scopu de a simplifica cercetarile si processele. Asia in acestu documentu se afla urme limpedi de procedura verbale, de forumu dominale, adeca de dreptulu nobilimei de a tiené judecata asupra iobagiloru si sierbiloru proprii, de apellatiune, citatiune. Totu in poterea acestui conclusu si decretu nobilii de aci inainte nu mai potea fi trasi in judecata la alte tribunale, decâtu numai la voda si la vicevoda ala tierei.

Nos Thomas Vayvoda Transilvanus, et Comes de Zonuk significamus quibus expedit universis memoriae commendantes, quod cum anno Dominicae incarnationis millesimo CCCXL secundo, in quindenis festi beati Georgii Martiris Universitati Nobilium partis Transylvane congregationem generalem Thorde celebrassemus, eadem universitatis nobilium non sine quaerela nobis proposuit declarando: quod ex hoc in magno essent necessitate, injuria, et injustitia, ut Causidici seu causam contra ipsos agentes, et proponentes, sive sint advene, sive intra hoc regnum constituti, eorum causas verborum copiositate prolixando, in tantum dilatarent, quod ipsi in causam attracti, nec coram facie judicii, neque tempore depositionis suorum juramentorum, ipsa verba propter sui multiplicitatem recolligere possent, et ex eo, cum totam et plenam seriem eorundem verborum propositorum recolligere nequeunt, iidem judiciis aggravarentur. Proposuit etiam dicta Universitas Nobilium, quod si fures et latrones aliqui ex eis captivarent, licet in hora captivationis mortem vel persona periclitationem paciantur, quam primum ad iudicium eosdem adduxerint, nihil de rebus ipsorum ipsi detinentes habere possent, nec quidquam eis erogaretur; petens nos dicta Universitas Nobilium, ut premissa omnia sub meliori commodo disponentes committeremus. Unde nos querimonialibus propositionibus ejusdem Univer-

sitatis Nobilium jam expositis, eo quod Dominus noster Rex in toto suo Regno hoc commiserit, ut quilibet homo in causam attractus, eorum quovis iudice sui regni contra actorem solum hoc in sua responsione, Processas verbalis, ut quidquid iste bonus homo in presenti planta (sic) adstando egit, innocens sit, respondere, et tempore sui juramenti hoc, ut in omnibus occasionibus ipsius agentis innocens sit, asserere debeat, commisimus annuentes, quod quilibet homo in causam per quemcumque attractus, seu contra quam, coram nobis, vel Vice-Vajvoda nostro, vel Comitibus nostris parochialibus, et officialibus, specialiter coram Comite nostro Parochiali Comitatus Albensis, nunc, et pro tempore constitutis agitur, licet acta plurima contineant, non tamen plus in sua responsione allegare teneantur, et referre, nisi solum hoc, sicut superius dictum est: ut quid quid iste bonus homo in presenti planta adstando coram me proposuit, innocens sum et immunis. Et in hora depositionis sui juramenti similiter ad ratione agentis nihil magis explicet, et reitet, nisi in actione per suum adversarium contra se facta innocentem et immunem fore se dicat, et fateatur nomine agentis in facie judicii, et responsionis hora; nec non tempore sue prestationis, quivis causam nominet, ita tamen, quod si prima vice prestans suum offenderet juramentum, suam manum super altare tenendo bis repetere possit. Commisimus etiam statuentes, ut quilibet homo de rebus turis, et latrocinii quem vel quos furantem, aut latrocinantem deprehendere poterit, et captivare, tertiam partem coram nobis, Vice-Vajvoda nostro, et Comitibus nostris Parochialibus plene recipere possit; annuimus nihilominus etiam, ut Universi Nobiles jobbagiones, et famulos ipsorum impossessionatos, in eorum possessionibus commorantes, ipsos et judicandi habeant facultatem, Forum Dominale, exceptis duntaxat tribus causis, seu causarum articulis, scilicet: furticio latrocinio, et facto potentiario. Et si in reddenda iustitia iidem nobiles tardi exstiterint, non jobbagiones, vel famuli eorum, sed ipsi soli in nostram Vice-Vajvode, vel Comitis nostri Parochialis presentiam, rationem reddituri evocentur appellatio, juris processu mediante. Hoc etiam non pretermittimus, quod si Comites nostri Parochiales alicui comprovinciali nobili debitores, aut culpabiles exstiterint, ratione debiti, vel offensionis ipsorum, ad nostram evocari possint presentiam judicariam se ementare; preterea ne exactor iudiciorum nostrorum Vice-Vajvoda nostri, aut Comitum nostrorum Parochialium sine Iudice Nobilium, vel ejus homine, in nullo comitatu procedere possit; de judiciis vero exactis Iudices Nobilium juxta antiquam consuetudinem, portionem habere possint, ad presentiam quidem Comitum nostrorum Parochialium Judet Nobilium, vel suus homo, et non alter, quoslibet citare (citatio) debeat. Dicimus etiam, ut si alicujus nobilis hominis jobbagio, propter suas offensas criminales personis (sic) periclitari contingat. Dominus ipsorum rerum suarum tertiam partem tollat.

*) Pagus iste Sz. Miklos situs fuerat olim in Comit. Alb. prope Villam Tövis ultra fluyium Marusium, hodie non existit amplius. Combina literas an. 1342 (18. Nov.).

Originale exstat in Arch. Cap. Alb. Transilv. cista Capit. fasc. 7. Nr. 19°.

Edidit Szeredai „Notit. Capit.“ p. 38.

„ Fejér C. D. T. VIII. vol. IV. p. 527.

Ceterum adjungimus, ut si nobiles homines extra sedem nostram judicariam pro aliquibus delictis captivari contingat, communes iudices nostri, scilicet officiales, et Castellani nequaquam possint judicare, sed nostro iudicio vel vice-vajvode nostro adducantur. In cujus commissionis, et ordinationis nostre durabilitatem presentes concessimus literas nostras privilegiales sigilli nostri pendentes munimine roboratas. Datum die et anno prenotatis.

Ex originali exscripsit Cornides Ms. T. II. p. 51 qui sigillum harum literarum pendens sic describit:

„Sigillum cereum flavum majoris moduli pendens e filis sericeis ceruleis, cui inscriptum est scutum triangulare tres fascias transversas exhibens. Galea, et corona, lemniscis caret, sed apicis loco praegrande animal quadrupes umbilicum tenens dimidiatum ostendens, cumperigraphe: † s. Thome Vajvode Transilvani. . . .“

Copia habetur in Coll. Ms. Szechenyiana T. IV. Nr. 136.

Edidit: Fejér C. D. T. VIII. vol. IV. p. 619.

1344. 27. July. App. D. Tr. T. II.

Regele Ludovicu I. reguléza in modu prea interesante cetele de competentia judecatorésca escate mai de inainte intre episcopulu Andreiu d'in Transilvani'a de una, intre Nobili, Secui si Sasi de alta parte.*) Totu in acestu documentu affi urme de dieta cumu si ale dreptului de patronatu alu nobililoru asupra bisericeiloru care se affi in possessiunile loru, pen-trucá regele in acestu respectu opresce pe episcopu a inpuna pe parochi cu forti'a.

1344. Albae in partibus Transilvanis**) 3. die festi B. Jacobi Apostoli. Ludovici Regis literae, subortas inter Andream Ep. Trans. ab una, et Nobiles, Siculos, et Saxones Transilvanos parte ab altera, ita componit:

Comitia***). „Ut factum nuptiarum, item causae dotum et paraphernalium rerum, item causae quarte puellaris, item persecutiones clericorum, et mulierum, item violationes virginum, mulierum, adulterorum nisi extendant se ad sanguinis effusionem, ac causae testamentariae pertineant ad forum ecclesiasticum; — ut possessiones per dictum Ep. debite vel indebite occupata fine discussionis iudicio Vajvodae Trans. committantur. Ut Episcopus ad Ecclesias Nobilium

*) Interessante nu numai pentru istorici, dar si pentru juristi séu legisti.

**) Ludovicus 1344 fuit ip. Transilvania.

**) Cfr. Eder in Felmer p. 46. 47.

Originala exstat. in Arch. Capit. Alb. Transilvaniae cista Capit. f. 7 Nr. 53.

Edidit: Szeredai „Series Episcopos Trans.“ p. 82.

„ Fejér C. D. T. IX. vol. I. p. 193.

„ Benkő Milk. I. p. 122.

„ Vajda „Az Erdélyi polgári és magános törv. histo-riája“ p. 141.

Has literas transumsit et confirmavit Sigism. Rex 1395. feria III. ante Domin. Lactare (16. Martii).

Transumsit easdem etiam Demetrius AEp. Strigeniensis a. 1384. in Festo Thomae Apost. (21. Dec.).

sacerdotes violenter illocare nequeat (Jus Patronatus Nobilium). — Decimas Episcopales Regnicolae pecuniis reluere valeant, de singulis decimalibus Capetiis unum pontus denariorum solvendo.“ — Si vero Ep. Decimas has in natura levare velit, id eidem pro presenti anno admittant Regnicolae, et quidem ideo „quod dicti denarii nostri in partibus nostris Transilvanis adhuc non existunt.“

(Va urma).

Publicarea baniloru incursi

la Asoc. dela siedinti'a lunaria a Comitetului d'in 6. Iuniu pâna in dio'a de 8. Iuliu a. c.

1) Dela dn. capitanu pens. Ioane Bradu tacs'a de membru ordinariu pre a. 1869/70 5 fr

2) Dn. protopopu in Sibiiu, Ioane Popescu tacs'a de membru ord. pre 1870/1 5 fr.

3) Dn. parochu in Saadu, Constantinu Santu-Ioanu tacs'a de m. ord. nou pre 1870/1 5 fr.

4) Dn. secret. metropolitau Nicolau Fratesiu tacs'a de m. ord. nou pre 1870/1 5 fr.

5) Pr'in directiunea despart. cerc. alu Brasiovului (I) s'au tramsu cá tacs'e de m. ord.: a) dela par. ierodiaconu Filaretu Dumbrava tacs'a de m. ord. pre anii 1862/3, 1863/4 10 fr.; b) dela dn. G. N. Florea tacs'a de m. ord. pre 1863/4 5 fr.; c) dela dn. directoriu gimn. dr. Ioane Mesiot'a tacs'a de m. ord. pre 1864/5 5 fr.; d) dela dn. prof. dr. Nicolau Popu tacs'a de m. ord. nou pre 1869/70 5 fr.

5) Pr'in dn. protop. si cassariu alu despart. cerc. alu Sighistórei (XXI) Zacharia Boiu s'a tramsu: a) cá tacs'a de m. ord. pentru domni'a sa pre 1865/6 5 fr.; b) dela dn. archivariu magistr. Ioanu Siandru tacs'a de m. ord. pre 1870/1 5 fr.

6) Dn. preutu campestru Gregoriu Serbu tacs'a de m. ord. nou pre 1870/1 si pentru diploma 6 fr.

7) Dn. protop. si secret. II. alu Asoc. Ioane V. Rusu tacs'a de m. ord. pre 1870/1 si ante'i'a rata din contribuirea apromisa in favorea fondului de Academia cu totulu 10 fr.

8) Dn. protofiscalu in Fogarasu Basiliu Alutanu tacs'a de m. ord. n. pre 1870/1 si pentru diploma 6 fr.

9) Dn. secretariu gub. pens. Niculae Barbu tacs'a de m. ord. 1869/0 5 fr.

10) Pr'in directiunea despart. cerc. alu Sighisíórei (XXI) s'au tramsu:

I. cá tacs'e de membrii ordinari.

a) dela dn. Demetriu Damianu pre 1870/1 5 fr.; b) dn. adm. protop. Ioane Gheaj'a pre 1870/1 5 fr.; c) dn. vichenot. in Com. Cetatiei de balta Alecsandru Filipu tacs'a de m. ord. nou pre 1870/1 si pentru diploma 6 fr.; d) dn. economu in Nadosiu Teodoru Danu tacs'a de membru ord. nou pre 1870/1 si pentru diploma 6 fr. Sum'a 22 fr.

II. cá tacs'e de membrii ajutatori.

a) dela dn. invetiatoriu Michailu Pacala pre 1870/1 1 fr.; b) dn. parochu Georgiu Sioneviu pre 1870/1 1 fr.; c) dn. invetiatoriu Dum. Moldovanu pre 1870/1 1 fr.; d) dn. invetiatoriu Mich. Moldovanu pre 1870/1 1 fr.; e) dn. economu in Danciu Vasiliu Cristea m. nou pre 1870/1 1 fr.; f) dn. economu in Nadosiu Georgie Gradinariu m. nou pre 1870/1 1 fr.; g) dn. economu d'in Siachsiu Basiliu Rohanu m. nou pre 1870/1 1 fr.; h) dn. economu d'in Sighisíór'a Zacharia Ferezanu m. n. pre 1870/1 1 fr.; i) dn. economu d'in Dai'a Ioanu Moldoveanu pre 1870/1 1 fr.; k) dn. economu Ioanu Ioanoviciu pre 1870/1 1 fr.; l) dn. Ioanu Ganea pre 1870/1 1 fr.; m) dn. Ioanu Ricu, economu in Critiu m. nou pre 1870/1 1 fr.; n) dn. parochu Teo-

doru Pulc'a m. n. pre 187°/₁ 1 fr. Suma 13 fr. Acésta suma s'a retinutu pentru spesele despartimentului respectivu.

11) dn. cons. scol. pens. dr. Pavelu Vasiciu tacs'a de m. ord. pre 187°/₁ 5 fr.

12) dn. viceprocuroru in Comitatu Cetatiei de balta Ioane Gerasimu tacs'a de m. ord. nou si pentru diploma 6 fr.

Din despartimentulu cerc. Selagianu s'autramisu dela urmatorii dn. membrii ord. si ajut. cá tace:

a) Membrii ord. vechi.

Ioanu Galu, protopopu in Supuru-de-susu, pre 1869°/₇₀ 5 fr.; Ioanu Popu, juratu com. in Domninu, pre 1869°/₇₀ 5 fr.; Ioanu Angialu, advocatu in Siemleu, pre 1869°/₇₀ 5 fr.; Teodoru Silagi, parochu in Cosieu, pre 1869°/₇₀ 5 fr.; Gregoriu Popu, protopopu in Basesci, pre 1869°/₇₀ 5 fr.; Ioanu Branu, poses. in Unimatu, pre 1869°/₇₀ 5 fr.; Teodoru Lengelu, parochu in Stremtiu, pre 1869°/₇₀ si 70°/₇₁ 10 fr.; Ioanu Galianu, parochu in Saravadu, pre 1869°/₇₀ si 70°/₇₁ 10 fr.

b) membrii noui.

Vasiliu Vancai, prot. in Unimatu, pre 187°/₁ 5 fr.; Demetriu Coroianu, parochu in Silvasiu, pre 187°/₁ 5 fr.; Alecs. Lemény, parochu in Crasna, pre 187°/₁ 5 fr.; Elia Fortisui, parochu in Dadonu, pre 187°/₁ 5 fr. si pentru dipl. 1 fr.; Petru Dragosiu, parochu in Seciu, pre 187°/₁ 5 fr.; Petru Acui, parochu in Cicheiu, pre 187°/₁ 5 fr.; Simeone Budisianu, parochu in Geortelecu, pre 187°/₁ 5 fr. si p. dipl. 1 fr.; Teodoru Bruchental, parochu in Portiu, pre 187°/₁ 5 fr.; Simeonu Orosu, advocatu in Siemleu, pre 187°/₁ 5 fr. si p. dipl. 1 fr.; Ioanu Tautu, notariu in Almasiu, pre 1869°/₇₀ si 70°/₇₁ 10 fr.

c) Membrii ajutatori (pre 187°/₁).

Ioanu Iliesiu parochu in Firesiu 1 fr., Petru Cuncu notariu in Firesiu 1 fr., Ioanu Popu parochu in Sigetu 1 fr., Basiliu Martinu invetiatoriu in Pereceiu 1 fr., Gavrilu Remes poses. in Bocsia 1 fr., Michailu Bruchental poses. in Cosaicielu 1 fr., Ioanu Muste protopopu in Stareiu 1 fr., Georgiu Popu parochu in Sierediu 1 fr., Ioanu Sabo invetiatoriu in Maladia 1 fr., Vasiliu Padureanu poses. in Maladia 1 fr., Teodoru Popu parochu in Dumuslau 1 fr., Gavrilu Iorge poses. in Stareiu 1 fr.

Sum'a totala tramisa cá tace de membrii ord. vechi si noui, cumu si de membrii ajutatori face 120 fr. v. a.

Sibiu, 8. Iuliu 1871.

Dela secretariatulu asoc. trans.

Sententie.

Fiintia fiintieloru, care este neveduita de ochii si nepatrunda de mintea nóstra si a carei esistentia o simtimu numai prin necontenitele ei binefaceri, n'are nici o trebuintia de noi, si nu cere dela noi alta recunoscintia decât numai cá se urmamu de a ne face fericiti.

Natur'a, pe care Dumnedieu a renduitu-o pentru noi toti, de muma si ingrijitoare comuna, insufla in noi, cu cele d'anteiu simtiri, si boldurile, dela a carora concordantia intre sine si cumpatata implinire atarna fericirea nóstra. Ea voesce cá toti se ne bucuramu de esistenti'a nóstra.

Bucuri'a este cea dupa urma dorintia a tuturor fiintieloru simtitoare; ea este pentru omu aceea ce este aerulu si soarele pentru plante.

Prin dulcele surrisu alu sugatorului anuntia ea cea d'anteia desvoltare a omului, si departarea ei totala pronuntia desfiintarea esistentiei nóstre.

Amorea si binevointi'a mutuala sunt cele mai curate si mai limpede isvóre ale ei; éra nevinovati'a inimei si a moraleloru este albi'a linului riurelu, ce curge din acele isvóre.

Daca ar fi fostu cu putintia, cá se fi capabilu de placere, fara a fi totu-de-odata capabilu si de durere — natur'a te-ar fi formatu in modulu acest'a.

Dar de si esti si trebue sa fi priimitoriu de amendoue, binevoitoare natura, pre catu a fostu cu putintia, a inchisu calea durerii catra tine.

Pana candu vei urmá legile ei, ea arare-ori va int rumpe multumirea ta; ea din contra va agerá simtirile tale si le va face mai capabile la ori ce placere, si asia va deveni pentru tine o fontana de binefaceri.

Bibliografia.

Hülfsbuch beim Aufstellen von BAHNHOFS-PROJECTEN

für Ingenieure und Zeichner der rumänischen Eisenbahnen. Mit Rücksicht auf die für dieselben Bahnen aufgestellten Projecte und Normalien bearbeitet von Rudolf Henke, Eisenbahn-Ingenieur und Bureau-Vorsteher. Mit 20 Figurentafeln, 2 Normalprojecten und 2 Bahnhofskarten von Rumänien. Galatz, 1870. Selbstverlag des Verfassers. Preis 6 Francs.

ELEMENTE DE ISTORIA ROMANILORU

pentru scólele poporale de A. Treb. Laurianu. Edit. a nou'a corésa si adausa. Sibiu, 1871. Pag. 107.

Au esitu de sub tipariu:

Opurile lui Caiu Corneliu Tacitu,

traduse de G. I. Munteanu, directoriu si profesoriu la gimnasiulu romanescu gr. or. d'in Brasiovu, membru alu societatei academice rom. d'in Bucuresci etc.

Date in tipariu sub auspiciile societatei academice dupa decessulu d'in viétia a traductoriului. Biografi'a lui G. I. Munteanu alaturata. Sibiu. Tipariulu tipografiei lui S. Filtsch (W. Krafft) 1871. 8° miidlociu 39 1/2 cole, séu 614 pag. si totusi pretiulu numai 2 fiorini 80 cr. séu 6 lei noi.

Acestu opu se póte trage prin tóte librariile d'in tiéra, cumu si de-a dreptulu dela redactiunea „Transilvaniei.“

(Venitulu curatu catu se va potea scóte d'in preiulu acestei carti, e destinatu de cátra societatea academica romana in ajutoriulu veduvei si alu orfanului remasu dupa repausatulu.)

DICTIONARIULU UNGURESCU-ROMANESCU

compusu de Georgie Baritiu. Brasiovu 1869, form. 8° mare, 41 cóle, se afla depusu spre vendiare la librariile d'in Brasiovu, Sibiu, Clusiu, Lugosiu, Temisiór'a, cu pretiulu originale fiesu 3 fr. 70 cr. leg. tiépenu cu piele, si 3 fr. 20 cr. v. a. legatu usioru. Anume pentru comitate sunt depuse in Clusiu la librariile dloru I. Stein si Lad. Demjén. In Sibiu la librari'a Iulius Spreer.